

FRANSIZ DİLİNİN LEKSİKOLOGİYASINA ÜMUMİ BAXIŞ

Müasir dövrimizdə bir çox dünya dilləri vardır. Bu dillərə rus, ingilis, fransız, alman, ispan və digər başqa dilləri aid etmək olar. Dillər arasında ən çox yayılan dillər ingilis, fransız və çin dili hesab edilir.

Dünyada və Azərbaycanda fransız dili: Dünyada 200 milyona yaxın insan fransız dilini bilir. 128 milyon insan fransız dilini ana dili kimi öyrənir və ya ikinci rəsmi dil olaraq bu dildə danışırlar. 54 ölkədə 72 milyon insan tərəfində də bu dil bilinir və danışılır. Avropada Fransa və Monakodan başqa Belçika, İsveçrə və Lüksemburq kimi bəzi ölkələrin müəyyən bölgələrində fransız dili danışılır. Həmçinin Afrika və Amerika qitəsi də daxil olmaqla dünyanın fərqli ölkələrində rəsmi dil kimi istifadə olunur. Fransız dili, ispan dili, portuqal dili, italyan dili, katalan dili, rumin dili kimi dillər roman dil qrupuna daxil olan latın dilinin davamı olan dillərdir. Bu dilin tarixinə baxsaq görərik ki, Romada yerləşən köhnə *qalların kelt* dillərindən və Roma imperiyasının dağılmasından sonra frank tayfalarının bura köçü nəticəsində *cermen* dillərinin də təsiri olmuşdur. Fransız dili 29 ölkədə rəsmi dildir. *La Francophonie* adlanır və fransız dilində danışanların rəsmi qurumu hesab olunur, fransız dilində bilən və danışanlar frankofon hesab olunurlar. Bu dil həm də Birləşmiş Millətlər Təşkilatında bütün alt və beynəlxalq qurumların çoxunda rəsmi dildir.

Avropa birliyini verdiyi məlumata görə, bu birliyə üzv olan 27 ölkədə 129 milyon insan fransızca danışır və bunun 65 milyon nəfəri anadil kimi, 69 milyon nəfəri isə ikinci dil kimi bu dili danışır. Bu statistikaya görə fransız dili Avropa birliyinə daxilə ingilis dili və alman dilindən sonra ən çox danışılan üçüncü dildir.

Hər bir dilin öz quruluşu vardır və dili öyrənən elm sahəsinə *dilçilik nəzəriyyəsi* adlanır. Dilçilik nəzəriyyəsi dili qrammatika, fonetika və leksik aspektlərdən araşdırır və öyrənir. Çox qədim zamanlardan bu elm araşdırılmış və öyrənilmişdir. Bu elmi daha ətraflı araşdıran filosoflar əsasən yunan filosofları olmuşdur. Lakin yunan filosofları dilçiliyin qrammatika sahəsində araşdırmalar aparmış və öyrənmişlər. Leksikologiya bir elm kimi XIX əsrin əvvəllərindən öyrənilməyə başlanmışdır. Bəs leksikologiya nəyi öyrənir? Leksikologiya dilin lüğət tərkibini öyrənir. Bu da o deməkdir ki, dilin lüğət tərkibi, fonetika və qrammatika elementlərini izah edir. Bunu belə izah etmək olar ki, fonologiya və qrammatika çox məhdud sayda tədqiq obyektləri ilə məşğul olur, leksikologiya isə çoxlu sayda vahidləri ehtiva edən və dilin inkişafının hər bir mərhələsində dəyişməyə və yenilənməyə məruz qalan leksikamı öyrənir. Leksikologiya dilin lüğət tərkibinə yönəlmiş bir elm kimi XVIII-ci əsrdə ilk olaraq bu elmlə məşğul olan A.Darmesteter və Diderot kimi dilçilərin əsərlərində rast gəlinmişdir. Bu dilçilər öz əsərlərində sözün leksik mənalarnı, söz yaradıcılığı və etimologiyası problemlərindən bəhs edilmişdir.

XIX əsrdə A.Darmesteter sözlərin necə yarandığı və necə yox olduğunu araşdırmışdır. Lakin o, Schleier adlı dilçinin bioloji konsepsiyasından təsirlənmişdir. Dilçilik həm də təbiət elmi hesab olunur. M.Breal bu fikrə qarşı çıxmışdır, o öz əsərlərində dilin lüğət tərkibinə diqqət yetirmişdir. Dilin sistemləşdirmə problemləri ilə sosioloji məktəbin nümayəndəsi olan F.de Saussure məşğul olmuşdur. Lakin o bu işlə tam məşğul olmamış, onun xələfi olan A.Meillet onun bu tədqiqatını davam etdirmişdir. Leksikologiyanın öyrənilməsində bu kimi dilçilərin rolu olmuşdur: F.Brunot, A.Dauzat, M.Cohen, J.Marouzeau, Ch.Bally. Bu dilçilər dilin müxtəlif aspektlərdən öyrənib, sinonim problemlərini və frazoloji problemləri araşdırmışlar. Eynilə leksikologiyamı böyük aspektlərdən araşdıran bəzi dilçilər olmuşdur onlar A.Martinet, P.Guiraud, O.Duchachek. Bu kimi dilçilər leksikologiyamı problemlərinə böyük tövhələr vermişlər.

Semantikanın sturukturu, lüğət tərkibinin öyrənilməsi kimi elm sahələri A.Greimas, G.Mounin və digər bu kimi dilçilər tərəfindən araşdırılmışdır. Bizim ölkəmizdə də bu sahələrdə araşdırma aparmış dilçilər vardır. V.V.Vinoqradova, A.J.Smirnitkij, R.A.Budaqova, M.D.Stefanov, V.G.Gak, E.S.Kubriyeva, N.M.Çanski, N.N.Lopatinova və digər başqa alimlər olmuşdur. Bu alimlər leksikologiyamı nəzəriyyəsinə, eləcə də leksikologiyamın yeni üsullarını işləyib hazırlamışlar: Leksikologiyamı bir sıra elmlərlə bağlılığı vardır. Bunlara qrammatika, sintaksis, fonetika, stilistika, dil tarixi kimi bir çox sahələrlə bağlılığı vardır. Leksikologiyamın qrammatika ilə bağlılığı nədən ibarətdir? Hər iki elm sahəsi də *söz* müxtəlif aspektlərdən öyrənir. Bütün lüğətlərdə sözlər leksik-qrammatik siniflərə bölünüblər. Nümunə olaraq *se mettre* (leksik sinfinə daxildir) *se mettre a* (qrammatik sinfinə daxildir). Latın sözü olan *homo* insan mənasını da başa düşülür, beləliklə onun leksik dəyərini itir və qrammatik dəyərdə qalır. Beləliklə qrammatikanın qeyri- müəyyən əvəzlik elementinə çevrilir. Bu da qrammatika ilə leksikologiyamı arasında olan bağlılığı göstərir. Ümumiyyətlə, leksikologiyamın bir çox elmlərlə əlaqəsi vardır. Bunlara aşağıdakı nümunələrdə görmək olar.

Leksikologiyamın fonetika ilə əlaqəsi nədir? Sözlərin əmələ gəlməsi həm qrammatika həm də leksikologiyamı elmi tərəfindən öyrənilir. Bütün düzəlmə sözlər mənalarnı dəyişir. Məsələn: *commencer* – başlamaq, *recommencer* – yenidən başlamaq. Leksikologiyamın bir çox sahələrlə bağlı olduğu kimi sintaksislə də əlaqəsi vardır. Hər iki sahə də sabit və sərbəst frazoloji söz birləşmələrini araşdırır. Nümunə olaraq *tourner la tete a qqn* (stabil frazoloji birləşmədir), *tourner la tete* (sərbəst frazoloji birləşmədir). Leksikologiyamı elminin tarixinə nəzər salsaq bu elm həm də cəmiyyətin tarixi ilə bağlıdır. Sosial dəyişimin bu sahəyə böyük təsiri olmuşdur. Fransız dilçisi Matoret leksikologiyamın sosial bir elm olduğunu iddia etmişdir. Bir zamanlar german tayfalarının Fransa ərazisini işğal etməsi ilə german dilinin də fransız dilinə təsiri olmuş, dilə german dilindən yeni sözlər keçmişdir. Təbii ki, roman dili əsas kök dil olaraq qalmışdır ancaq dilə bir neçə söz german dilindən keçmişdir. Buna nümunə olaraq *guerre* göstərmək olar. Nümunədəndə göründüyü kimi bu kimi alınma sözlər əsasən müharibə ilə bağlı sözlərdir, çünki bu tayfalar döyüşkən tayfalar olmuşlar.

Leksikologiya elminin fonetika elmi ilə də bağlılığı vardır. Hər iki elm üçün maraqlı olan bir neçə problem vardır. Vurğu problemi hər iki elmin maraq dairəsində yerləşir. Kontekstdən kənarında bütün sözlər vurğulanır (sözlərin son hecası), lakin kontekstdə bu vurğu sintaqma, ritmik qrupla əvəz olunaraq zəifləyir. Fransız dilində tək və iki hecalı sözlər, yəni qısa sözlər daha köhnə sözlərdir. Leksikologiya elmi dil tarixi ilə də sıx bağlılığı vardır. Sözlün mənasını, mənasının təkamülünü başa düşmək üçün onun mənşəyini görmək, tarixi boyu onun inkişafını izləmək lazımdır. Əksər sözlər tarix boyu yazıda ya da məna etibarı ilə dəyişmişdir. Məsələn, *derouler* sözü əvəllər bir rulon kağız hazırlamaq demək idi, indi isə bu məna dəyişib, göz önünə sərmək kimi başa düşülür.

Leksikologiya elmi stilistika elmi ilə də bağlılığı vardır. Hər ikisi müxtəlif üslublarla bağlıdır: rəsmi üslub, işgüzar üslub, məişət üslubu, elmi üslub. Dildəki sözlərin hamısı dilin lüğət tərkibini yeni leksikasını təşkil edir. Bəs onda *söz* nədir? Söz hərfərdən yaranan və məna kəsb edən kəlimənin sinonimidir. Daha geniş izah versək, söz səslərdən əmələ gələn, müəyyən məna kəsb edən və hiss-həyəcan bildirən səsirləşməsidir. Söz dilin əsas vahidir. Bu sözün ilkin tərifidir. Bu günkü dilçilikdə sözə üç müxtəlif aspektdən baxmaq lazımdır. İlk olaraq sözü fəlsəfi və psixoloji tərəfdən nəzərdən keçirmək lazımdır. Sonra sözə morfolojik, fonetik və funksional baxımdan araşdırmaq lazımdır. Sözlün tərifini vermək üçün onun əşya ilə əlaqəsini, sözlün qrammatik, fonetik və semantik xüsusiyyətlərini nəzərə almaq lazımdır. Bəzi dilçilər hesab edirlər ki, onlar sözə tərif verə bilməzlər, çünki hər dildə sözlün özünəməxsus xüsusiyyətləri vardır. Buna Scherba, Peterson kimi dilçiləri nümunə göstərmək olar. Lakin bəzi dilçilər isə sözə belə təriflər vermişlər. Məsələn, Böhler görə söz yalnız fonetik vahiddir, Fortounatova görə söz yalnız leksik vahid hesab olunmalıdır, Sepir görə isə söz yalnız qrammatik vahid kimi hesab olunurdu.

Fransız dilçiləri olan Meillet və Dauzat söz və söz birləşmələri üçün bir çox təriflər vermişlər. Onların söz haqqında verdikləri bir çox təriflər vardır. Lakin heç birinin sözlün tərifini dolğun şəkildə ifadə etdiyi qəbul edilməmişdir. Söz barədə olan bütün təriflərə nəzər salsaq görürük ki, bütün dilçi alimlər sözlün səs forması olduğunu və məna ilə vəhdət təşkil etdiyini bildirmişlər. Söz dilin ən kiçik vahididir və hər bir söz özünəməxsus qrammatik formaya malikdir (Levkovskaya 1963, Budaqov 2000, Marouzeau 1950). Söz dildə bir neçə funksiyaya yerinə yetirir. Bunlara nominativ funksiya, rəsonal funksiya və ifadə funksiyası aiddir.

1) Nominativ funksiya əşyaların reallıq əsasında adlandırmasından bəhs edir.

2) Rəsonal funksiya sözlün həmin əşyaya aid olmasından bəhs edir.

3) İfadə funksiyası isə danışan subyektin əşyanın adına münasibət bildirməsindən bəhs edir. Məsələn, *collaborationniste* sözü fransız dilində üç funksiyaya yerinə yetirir. Ümumiyyətlə, dildə elə sözlər ola bilər ki, həm nominativ həm də ifadə funksiyasını yerinə yetirə bilər.

Sözə digər aspektlərdən də baxmaq lazımdır. Dilin varlığı, dünyanın sirlərini və insanların öz-özünü dərk etmə vasitəsi hesab edilməsinə baxmayaraq, dilçiliyin əsası təşkil edən *səs, söz və şəkilçilər* üzrə araşdırmalar tam və ətraflı aparılmamışdır. Sözlərin və onların mənalının nəyə əsasən yarandığını, kökündə hansı prinsiplərin dayandığı hələ ki, elmə məlum deyil. Odur ki, müasir dilçilər səslərlə yəni fonemlərlə sözlərin mənalının hansı əlaqədə olduğu, sözlərin hansı mənbə əsasında yaranması barəsində və başqa suallara əhatəli cavab verməyi mümkün hesab etməyib, bu işlərdən hətta müəyyən qədər geri çəkilməmişlər. Bu səbəbdən, sözlün inkişaf ilə fərqlənən indiki dövrdə dilin yaranması və onun keçdiyi inkişaf yoluna aid məsələləri tətqiqat obyektinə olaraq hələ də qalır. Tətbiqi dilçilikdə isə ədəbi dilin normalaşdırılmasında, linqivistik, etimoloji və terminoloji lüğətlərin tərtibində müəyyən qarışıqlıqlara yol verilir ki, bu da möhkəm elmi-nəzəri bazanın olmaması ilə izah oluna bilər.

Morfem nədir? Morfem yunan mənşəli söz olub forma deməkdir. Morfem sözlün qrammatik və ya leksik mənası olan hissəsinə deyilir. Bu da o deməkdir ki, dilin mənalı hissələri, yəni kök, leksik və qrammatik şəkilçilər ayrı ayrılıqda morfem adlanırlar. Bu termin elmə ilk dəfə Boduen de Kurtene tərəfindən daxil edilmişdir. Sözlün quruluşunu öyrənmək üçün onu tərkib hissələrinə ayırmaq yəni kök və şəkilçiyə ayırmaq lazımdır. Morfemin sözlə oxşar və fərqli cəhətləri nələrdir? a) Sözlər cümlədə yerini dəyişə bilər. Lakin morfemlərdə isə bu belə deyil. Məsələn *Il marche. Marche-t-il*? b) Sözlərin arasına başqa sözlər də daxil ola bilər. Məsələn, *Je vous donne ce livre. Je vous le donne.* c) Morfemdən fərqli olaraq sözlü başqa sözlə əvəz etmək mümkündür. Məsələn, *Paul dessine. Il dessine.* d) Söz mənalı vahiddir, morfemin isə heç bir mənası yoxdur. e) Morfemin sintaktik funksiyası yoxdur.

Fransız dilində sözlərin həm də formalaşma üsulları da vardır. Formalaşma üsullarını iki şəkildə göstərmək olar. Birinci formalaşdırma üsulu kortəbii şəkildə əmələ gəlmiş sözləri daxil etmək olar. Sözlərin əksəriyyəti də məhs bu qəbilə aiddir. İkinci formaya isə süurlu şəkildə lazım olan sözlərin yaranmasını nümunə göstərə bilərik. Onlara misal olaraq “*les sigle*” və “*les acronymes*” göstərə bilər. Sözlərin necə yaranmasına birlikdə nəzər salaq. İlk üsul kimi prefiks və şəkilçilərin istifadəsi ilə fransız dilində **düzəltmə** sözlər yaratmaq mümkündür. Şəkilçilərin köməyi ilə başqa köklü nitq hissəsinə aid sözlərdən isim, feil, zərf və.s kimi sözlər yaratmağa imkanı verir. Məsələn: *grand* sifətindən –*ir* şəkilçisini əlavə etməklə böyümək feilini yaratdıq; İsim olan *grandeur* sözünü düzəltmək üçün –*eur* şəkilçisindən istifadə olunur. Bu proses düzəltmə sözləri yaratmaq üçün istifadə olunur. Fransız dilində düzəltmə sözlər “*le mot derivation*” adlanır. Söz sonu şəkilçilərdən istifadə olunarkən tiredən istifadə olunmur və kökə bitişik yazılır. Belə olduqda vahid söz əmələ gəlir. Düzəltmə sözlər yaratmaq üçün həm söz önü, həm də sözlün sonuna qoşulan şəkilçilərdən istifadə olunur. Fransız dilində söz önü şəkilçilər *prefixe*, söz sonu şəkilçilər *suffixe* adlanır. Bəzən sözlərə eyni anda *prefixe* və *suffixe* artırıla bilər.

Prefixe yəni söz önü şəkilçilərlə düzəlmə sözlərə nümunə olaraq bu misallara nəzər salaq: *legal - illegale, moral - immoral, nerf - innerver, reel - irreel, servir - desservire, esperer - dessesperer, neige - enneige, ivre - enivrer, mener -*

emener, **barque** - **embarquer**, **porter** - **emporter**, **morale** - **amoral**, **monter** - **demonter**, **paraître** - **disparaître**, **regulier** - **irregulier**, **heureux** - **malheureux**, **doser** - **surdoser**, **appeler** - **rappeler**, **prendre** - **reprendre**, **agir** - **reagir**, **operer** - **cooperer** və s. Suffixe yəni sözlün sonuna qoşularaq yeni düzəltmə sözlər yaradan şəkilçilər. Bu sözlər nümunələrdə görə bilirik: *blanc*, *blanchâtre*, *blanciment*, *blanchir*, *blanchissage*, *blanchissant*, *blanchisserie*, *blanchisseuse*, *blanchisseuse*. **Broyeur**, **tracteur**. *moissonneuse*, *batteuse*, *comparaison*, *livraison*, *tolerance*, *boucher*, *boulangere*, *modeliste*, *chauffeur*, *instituteure*, *folie*, *gentillesse*, *delicatesse*, *jouant*, *dansant*, *riant*, *buvable*, *capable*, *lisible*, *visible*, *igrelet*, *simplet*, *palot*, **activation**, **admiration**, **tolerance**, **ligature**, **usure**, **baignade**, **baignade**, **jardinage**, **activiste**, **emipriste** və s. Fransız dilində müxtəlif şəkilçilərin köməyi ilə müxtəlif nitq hissələrinə mənsub sözlər düzəltmək mümkündür. Bu nitq hissələrinə isim “nom”, sifət “adjectifs”, feil “verbe”, zərf “adverbe” kimi nitq hissələrinə aid düzəltmə sözlər düzəltmək mümkündür.

İsim “nom” düzəltmək üçün lazım olan şəkilçilər bunlardır : -eur, euse , -son, -tion, -ance, -ment, -ure, -ade, -age, -aille, -isme, -iste, -er, -ist, -eur, -ien, -ier, -ie, -ain, -ais, -ois, -ien, -esse.

Feil “verbe” düzəltmək üçün lazım olan şəkilçilər bunlardır: -er, -ir, -ifier, -iser, -oyer, -asser, -ater, -ailler, -oter, -iner. Sifət “adjectif” düzəltmək üçün lazım olan şəkilçilər bunlardır: -ant, -ain, -ais, -ois, -ien, -able, -ible, -et, -ot, -ard, -aud, -e, -i, -u, -iste, -al, -el, -eur, -eux, -if, -in. Zərf “adverbe” düzəldən şəkilçi isə -ment şəkilçisidir.

Fransız dilində bəzi latın və yunan mənşəli şəkilçilər də mövcuddur. Bu şəkilçilər də fransız dilində düzəltmə sözlər yəni “le mot derivation” düzəltməyə kömək edir. Yunan mənşəli şəkilçilər və onların köməyi ilə düzələn sözlərə nəzər salaq: -logue =astro**logue**, cardi**logue**, gyneco**logue** və s. -logi= zoologie, geographie, **biologie** və.s. -gramme =crypto**gramme**, anag**ramme**, tele**gramme**. -manie = clepto**manie**, nympho**manie**, melo**manie**. -phobe, -phobie= clastro**phobe**, xen**ophobie**. -ose =malto**se**, sacca**rose**, hema**tose**, arthro**se** və s.

Latın mənşəli şəkilçilər və onların köməyi ilə düzələn sözlər: -ment= charg**ement**, embarqu**ement**. -cide= homic**ide**, regic**ide**, insectic**ide**. -fuge=centrif**uge**, lucif**uge**, vermif**uge**. -esse =rich**esse**, -vore=carniv**ore**, herbiv**ore**, omniv**ore**. -erie = parfumer**ie**, acier**ie**.

Fransız dilində sözlərin sonuna birdən çox şəkilçilər yəni *suffixe* artırmaq mümkündür. Məsələn: *crainte* – *crainivement*, *cuir* – *cuirasser*, *cuirassier* və s. İkinci üsul mürəkkəb sözlərdir. Mürəkkəb söz nədir? Dilçilikdə mürəkkəb söz iki sərbəst leksemin bir-biri ilə birləşməsindən əmələ gələn sözlərə deyilir. Fransız dilində isə “les mots composes” kimi başa düşülür. Söz yaradıcılığının ən mühüm vasitələrindən biri də bir neçə sözlün birləşməsində yaranan yeni mənalı mürəkkəb sözlər əmələ gətirməsidir. Azərbaycan dilində mürəkkəb sözlər müxtəlif üsullarla yaranır. Bunlar iki müxtəlif mənalı sözlün birləşməsi ilə yaranan, yaxın mənalı sözlərin birləşməsi ilə yaranan, antonim yəni əks mənalı sözlərin birləşməsi ilə yaranan, eyni sözlün təkrarı ilə yaranan sözlər və sonda *qeyri* sözlünün köməyi ilə yaranan mürəkkəb sözlər vardır. Mürəkkəb sözlər fransız dilində necə yaranır? Fransız dilində mürəkkəb sözlər azərbaycan dilində olduğu kimi iki və daha artıq sözlün birləşməsindən yaranır. Mürəkkəb sözləri söz birləşmələri ilə qarışdırmaq olmaz. Söz birləşmələri leksik vahid deyil, sintaktik vahid deyil və hər sözlün öz vurğusu olur, lakin, söz birləşmələrinə daxil olan sözlər ayrı yazılır.

İstifadə olunmuş ədəbiyyat

- 1) <https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Frans%C4%B1zca#:~:text=D%C3%BCnva%20yakla%C5%9F%C4%B1k%20olarak%20200.taraf%C4%B1ndan%20da%20bilinmekte%20ve%20konu%C5%9Fulmaktad%C4%B1r>.
- 2) Budaqov R.A. İnsan üfqiündə dil və nitq / R.A. Budaqov. - M.: Dobrosvet, 2000. - 304 s.
- 3) Balli Ş. Ümumi dilçilik və fransız dilinin sualları / Ş.Balli. - 2-ci nəşr, Sr. - M. Redaksiya URSS, 2001. - 416 s.
- 4) Vinogradov V.V. Rus qrammatikası üzrə tədqiqatlar / V.V. Vinogradov. - M., 1975, 282 s.
- 5) Gak V.G. Müqayisəli leksikologiya / V.G. Gak. - M.: Təcrübəçi. münasibətlər, 1977. - 234 s.
- 6) Gak V.G. Sözlün leksik mənası / V.G. Gak // Dilçilik: böyük ensiklopediya. lüğət - 2-ci nəşr. - M., 1998. - S. 261.
- 7) Levit Z.N. Fransız dilinin leksikologiyası / Z.N. Levililər. - M.: "Ali məktəb", 1977. - 159s.
- 8) Reformatski A. A. Dilçiliyə giriş / A.A. İslah edilmiş. - M.: Aspect Press, 2008. - 536 s.

Açar sözlər: Fransız dili, leksikologiya, söz, morfem.

Ключевые слова: французский язык, лексикология, слово, морфема

Keywords: French language, lexicology, word, morpheme.

Xülasə

Bu məqalədə fransız dili haqqında ümumi anlayış verilmişdir. Fransız dilinin hansı ölkələrdə, nə qədər insan tərəfindən öyrənilməsi və nə qədər insan tərəfindən bilindiği haqqında məlumat vardır. Həmçinin burada leksikologiyadan, sözlərdən, morfemdən və bu elmi araşdıran bir çox dilçi alimlərdən bəhs olunmuşdur. Leksikologiyanın bir çox elmlərlə əlaqələrindən də danışılmışdır.

Резюме

Эта статья дает общее представление о французском языке. Есть информация о том, в каких странах французский язык, сколько людей его изучают и сколько людей его знают. Также здесь упоминались лексикология, слова, морфемы и многие лингвисты, изучающие эту науку. Обсуждались также связи лексикологии со многими науками.

Summary

This article provides a general understanding of the French language. There is information about the French language in which countries, how many people learn it and how many people know it. Also, lexicology, words, morphemes and many linguists studying this science were mentioned here. The relations of lexicology with many sciences were also discussed.

Rəyçi: dos. L.Ələkbərova